

На основу чл. 39. став 1. и 137б. ст. 5. и 6. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр.145/14, 95/18-др. закон, 40/21, 35/23-др. закон, 62/23, 94/24 и 109/25-др.закони) и члана 12. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС”, број 52/05),

Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 364. редовној седници одржаној 5. фебруара 2026. године, донео је

ОДЛУКУ

I Усваја се текст мишљења о начину набавке нефреквентних помоћних услуга, које је одштампано уз ову одлуку и чини њен саставни део, дато по обавештењу Акционарског друштва „Електромрежа Србије” Београд број 900-00-ОПР-3/2025-054 од 16. децембра 2025. године.

II Набавку нефреквентних помоћних услуга у 2026. години Акционарско друштво „Електромрежа Србије” Београд вршиће по регулисаној цени коју одређује Агенција за енергетику Републике Србије посебном одлуком коју доноси у складу са Методологијом за одређивање цена нефреквентних помоћних услуга („Службени гласник РС”, број 11/26).

III Ова одлука објављује се на интернет страници Агенције за енергетику Републике Србије и оператора преносног система.

Агенција за енергетику Републике Србије

ЈИОП број: 005163166 2025 59006 000 000 313 079
Деловодни број: 313.79-855/2025-Д-02/2
у Београду, 5. фебруара 2026. године

По овлашћењу број: 313.82-68/2026-Д-III/1
од 02.02.2026. године
ПРЕДСЕДАВАЈУЋА СЕДНИЦИ
ЧЛАН САВЕТА

Дејана Стефановић-Костић

МИШЉЕЊЕ О НАЧИНУ НАБАВКЕ НЕФРЕКВЕНТНИХ ПОМОЋНИХ УСЛУГА

Одредбом члана 1376. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр.145/14, 95/18-др. закон, 40/21, 35/23-др. закон, 62/23, 94/24 и 109/25-др. закони) прописано је да су оператори система одговорни за набавку нефреквентних помоћних услуга потребних за рад система у складу са транспарентним, недискриминаторним и тржишно заснованим процедурама. У случају да оператор дистрибутивног система или оператор преносног система процени да пружање нефреквентних помоћних услуга засновано на тржишним принципима није економски оправдано, да не постоји релевантан број потенцијалних пружаоца услуга или да се у делу електроенергетског система може нарушити сигуран и поуздан рад система дужан је да о томе обавести Агенцију, у ком случају Агенција даје мишљење о начину набавке нефреквентних помоћних услуга. У случају да Агенција оцени да помоћне нефреквентне услуге није могуће набавити на тржишним принципима оне се набављају по цени која се одређује у складу са методологијом за одређивање цена нефреквентних помоћних услуга.

Оператор преносног система „Електро mreжа Србије“ а.д. Београд (у даљем тексту ЕМС АД) се, 16. децембра 2025. године, обратио дописом број 900-00-OPP-3/2025-054, Агенцији за енергетику Републике Србије (у даљем тексту Агенција) у којем је, сагласно члану 1376. став 4. Закона о енергетици обавестио Агенцију да пружање нефреквентних помоћних услуга засновано на тржишним принципима није економски оправдано, да не постоји релевантан број потенцијалних пружаоца услуга и да се у делу електроенергетског система може нарушити сигуран и поуздан рад система, па стога тражи мишљење Агенције о начину набавке нефреквентних помоћних услуга за 2026. годину. Сагласно члану 1376. став 2. Закона о енергетици оператори система су одговорни за набавку нефреквентних помоћних услуга потребних за рад система у складу са транспарентним, недискриминаторним и тржишно заснованим принципима.

ЕМС АД је наведеним дописом обавестио Агенцију о немогућности спровођења набавке нефреквентних помоћних услуга у складу са тржишним принципима у 2026. години и то за следеће услуге:

1. Регулација напона у стационарном стању;
2. Могућност безнапонског покретања;
3. Могућност острвског рада дела система.

Помоћна услуга регулације напона у стационарном стању има локални карактер и зависи од локације у електроенергетском систему. Како би се напони у 400, 220 и 110 kV мрежи у стационарном стању одржавали у дефинисаном опсегу, неопходно је обезбедити довољну резерву реактивне снаге. Ова резерва реактивне снаге је природно присутна код производних јединица које производе активну снагу и оне су тренутно једини пружаоци ове услуге у ЕЕС Србије. У складу са Поглављем 6.2. Правила о раду преносног система „АД Електро mreжа Србије Београд“, клас. знак: 1-4-0 број: 000-00-ROU-18/2023-003 од 7. новембра 2023. године (у даљем тексту: Правила о раду преносног система=, помоћну услугу регулације напона пружају сви корисници система који имају објекте прикључене на преносни систем, у складу са техничким захтевима за прикључење дефинисаним у одобрењу за прикључење. На преносни систем је крајем 2025. године било прикључено и производило је електричну енергију 14 хидроелектрана (укључујући и реверзибилну хидроелектрану), 16 агрегата у

термоелектранама, 4 термоелектране-топлане и 7 ветроелектрана. Од ових капацитета све хидроелектране, све термоелектране и две термоелектране-топлане су у власништву Акционарског друштва „Електропривреда Србије“ (у даљем тексту ЕПС АД). Ветроелектране су прикључене на преносни систем сагласно правилима за прикључење објеката на преносни систем у којима није било прописано да имају обавезу регулације напона и у периодима када не производе електричну енергију. Због тога, а имајући у виду варијабилност њихове производње која зависи од појаве ветра, ови капацитети нису погодни за пружање услуге регулације напона у систему. Тренутно, ЕПС АД је доминантан пружалац помоћне услуге регулације напона у стационарном стању, не постоји довољан број других потенцијалних пружалаца ове услуге, те њена набавка у 2026. години не може бити заснована на тржишним принципима. У припреми је доношење нових правила за прикључење на преносни систем у којима ће један од услова за прикључење бити и способност обновљивих извора енергије да имају могућност регулације напона и кад не производе електричну енергију. По доношењу ових правила, очекује се да ће прикључењем нових извора електричне енергије бити омогућено и обезбеђивање услуге регулације напона на тржишним принципима.

Помоћна услуга могућност безнапонског покретања представља способност електроенергетских постројења да покрену производњу електричне енергије путем сопствених помоћних система без спољашњег извора напајања. Набавка ове помоћне услуге зависи од концепта успостављања ЕЕС Србије из безнапонског стања без спољашњих извора напајања и, тренутно, он предвиђа успостављање два електрична острва (острво везано за ХЕ Бајина Башта и острво везано за ХЕ Ђердап 1), па је због тога неопходан закуп ове услуге од понуђача који могу независно успоставити напон без спољашњег напајања и тако формирати два електрична острва. У оба наведена електрична острва, постоји само један потенцијални понуђач услуга ЕПС АД чији производни објекти имају техничке могућности за пружање услуге безнапонског покретања. Правила о раду преносног система, Поглавље 6.2, обавезују производне модуле који имају могућност безнапонског покретања да ову услугу пруже у складу са правилима којима се уређује прикључење објеката на преносни систем, односно у складу са уговором о пружању помоћних услуга. Пошто тренутно постоји само један потенцијални пружалац помоћне услуге могућност безнапонског покретања, у складу са концептом Плана успостављања преносног система, пружање ове услуге не може бити засновано на тржишним принципима.

Помоћна услуга могућност острвског рада дела система је способност одређених електроенергетских постројења да учествују у острвском раду одређеног дела система, испоручују активну снагу у мрежу и врше регулацију фреквенције и напона у формираном острву одвојено од преносне мреже, у случају делимичног или тоталног распада преносног система. Као и претходна, и ова помоћна услуга зависи од концепта успостављања ЕЕС Србије из безнапонског стања без спољашњих извора напајања. Правила о раду преносног система, Поглавље 6.2, обавезују производне модуле да пружају ову услугу у сваком тренутку у складу са карактеристикама дефинисаним правилима којима се уређује прикључење објеката на преносни систем, односно у складу са уговором о пружању помоћних услуга. У овом тренутку постоји само један потенцијални понуђач услуга чији производни објекти имају могућност пружања услуге острвског рада (ЕПС АД). Имајући у виду да нема других потенцијалних понуђача ове помоћне услуге, пружање услуге у овом тренутку не може бити засновано на тржишним принципима.

На основу свега напред изнетог оцењено је да помоћне нефреквентне услуге није могуће набавити на тржишним принципима па се по обавештењу ЕМС а.д. даје мишљење о начину набавке нефреквентних помоћних услуга, односно да се помоћне нефреквентне услуге у 2026. години могу набавити по цени одређеној посебном одлуком донетој у складу са Методологијом о начину набавке нефреквентних помоћних услуга („Службени гласник РС”, бр.11/26).